

**GMIN** (52) *sb m*

sg *N* gmin (20). ◇ *G* gminu (9). ◇ *D* gminowi (3). ◇ *A* gmin (9). ◇ *I* gminem (4); -em (2) *KochPs*, *ZawJeft*, -ęm (1) *Leop*, -(e)m (1) *KlonŻal*. ◇ *L* gminie (4). ◇ *V* gminie (1). ◇ *pl N* gminy (1). ◇ *G* gmin(o)w (1).

*Sł stp*, *Cn notuje*, *Linde XVI – XIX w.*

Wielka ilość, tłum ludzi; grupa ludzi zorganizowana w jakiś sposób, stanowiąca społeczeństwo; warstwa społeczna; plebs, vulgus *Mącz*, *Cn*; congregatio, synagoga *Mącz*; agmen, caterva, chorus, circulus, cohors, comitium, concilium, concio, conglobatio, conventio, conventus, convocatio, corona, cuneus, examen, frequentia, globus, grex, multi, multitudo, orbis, plebecula, plebes, popellus, populus, sordes, spira, turba *Cn* (52) : Włzytek łie gmin k morzu zbiegał *BierEz* D4v; Tedy iedną z gminu onego/ Mniemaiąc go nabożnego: Ięłá drugim vkázowác *BierEz* P3; Kmotrá iey [...] Nie kazálá się iey trokác/ A obmowy ludzkiey niedbác. Nietrwálec pry ludzkie gminy/ Dziś w nich ten słuch iutro iny *BierEz* R4v, E4, E4v [2 r.], F2; *BierRozm* 18; *Leop Gen* 8 arg, 4.Reg 25/26; Plebs vel plebes, Połpolity lud/ Gmin. *Mącz* 303c; Synagoga, lat. congregatio, Zgromádzenie/ gmin/ ześciefię wełpołek. *Mącz* 436d, 511c; *OrzQuin* F3v; Wyleię lepak zápalczywość moię ná Sin síłę Micráimłká/ y wybiję gmin Aleklándryifki. *BudBib Ez* 30/15; *MycPrz* II C3v; *BudNT Act* 17/5; Wierz mi ci Chocimierłcy choć nie wiele krzyczá/ Ale nawiętszych gminow nie rádzi więc liczá. *PaprPan* F2v; A ty więc/ AMEN/ zátym mów/ zebrány gminie. *KochPs* 163; *StryjKron* 722; *KlonŻal* A2, Cv; *WerGośc* 220; Nuż my włzyłcy mnie/ w tym to náłzym gminie/wáżmy táką miłość *ArtKanc* A11v; Szczęśliwy ieltes káždy/ kótórego cie/ Nie w wielkim gminie/ ni w gniaździe wyłokiem Bóg poštánowił *ZawJeft* 24; *WujNT Ioann* 7/49; *KmitaSpit* A3v; *CzahTr* Kv; Zewłząd widzę gmin wielki/ zacni ludźie łtoią *SapEpit* A3v; *KlonWor* 30.

*gmin czego* (5): Niemoželz tego inák rzec/ iedno [...] do włzyłthkiego gminu miáłtá Koryntłkiego? *KrowObr* 224v; *BudBib Ez* 29/19, 30/4; *WujNT Luc* 8/37. Cf »gmin rycerstwa«.

W charakterystycznych połączeniach: *gmin aleksandryjski*, *gęsty*, *ludzki*, *nieostrożny*, *robaczywy*, *wielki* (3), *wszy(s)tek* (\*wszen) (13), *zebrany*.

*Wyrażenia*: »chłopski gmin« (1): Zrozmiálem [!] tu trochę po łácinie Choćiam prołtak/ bom zrołł w chłopsłkim gminie *RybWit* C2.

»gmin lożny [= *niepoddany*]« (1): więcey łie iuż łnadż gminu lożnego niż włáfnych poddánych náczyniło *PowodPr* 71.

»podły gmin« [*szyk* 2 : 1] (3): Słuchay mię/ bądż kto miedzy podłym gminem/ Bądż łye kto piłze bohátyrłkim łynem *KochPs* 72, 30; *ReszHoz* 118.

»gmin poselski« (1): Przeto więcýy wierzę Dionyzyułowi iáko Bifkupowi [...] / á niżli włzytkiemu Gminowi Połelłkiému *OrzQuin* F3v.

»gmin połpolity« [*szyk* 3 : 3] (6): *BielŻywGlab nlb* 8 [2 r.]; Tedy rzekł Ieremiałz do włżego ludu/ do włłech mężow/ y do włłzech niewiáłth/ y do włłłego połpolitego gminu [*ad omnem populum et adversum universam plebem*] *Leop Ier* 44/20; zebrał łie przeciwko Liłymáchowi połpolity gmin [*congregata est multitudo*] *Leop 2.Mach* 4/39; *ZawJeft* 24; *SzarzRyt* D.

»prosty gmin« (2): Ia kiedy fię nád profty gmin ku niebu ná chwilę Do Phoebuá wychylę. Wnet fráfunek/ zazdrościwy iákiś wrog przytoczy *KlonŻal* Cv; *KochMuza* 25.

*peryfr.* »gmin rogaty« = *satyrowie* (1): Miedzy wżemi nawięcey on fię Sátyr síli/ Miedzy gminem rogátym námutniey íam kwili *KlonŻal* B.

»gmin rycerstwa« (1): *OrzQuin* Q3 *cf* »narod i gmin«.

*Szeregi:* »narod i gmin« (1): tym iednym fłowem SZLÁCHTÁ/ wżyšteńk Naród y Gmin Polfkiégo Rycérftwá fye zámyka. *OrzQuin* Q3.

»gmin i społeczność« (1): Bo wolnych ludzi Seym/ czegoś dobrého á pożytecznégo Gminowi/ y ípołeczności fwoiéy ízuka. *OrzQuin* B.

»gmin albo zbor« (1): Izali tám iáwnie nie wżyftkiego gminu álbo zboru nápomina *KrowObr* 202.

*Synonimy:* *narod, pospolstwo, społeczność, zbor, zgromadzenie.*

*Cf* **GMINA**